

Uitleg

Het klimaat verandert: En nu?

De tekst van deze les gaat over het veranderen van het klimaat. In de tekst lees je ook wat de gevolgen zijn van die klimaatveranderingen. En ook wat je er zelf aan kunt doen.

Deze les

- Bij **opdracht 1** lees je de tekst actief. Je beantwoordt sleutelvragen.
- Bij **opdracht 2** vul je een relatiecirkel over de tekst in.
- Bij **opdracht 3** kies je de belangrijkste zinnen uit de tekst.
- En bij **opdracht 4** maak je een radiobericht over het onderwerp van de tekst.
- **Opdracht 5** is een extra opdracht waarbij jullie bekijken hoe jullie school de aarde kan helpen.

OPDRACHT 1 Actief lezen en sleutelvragen beantwoorden

1. Kijk goed naar de titel, de kopjes en de afbeelding bij de tekst.
Waar zal de tekst over gaan, denk je?

2. Wat weet je zelf al over het onderwerp?

3. Lees nu de tekst actief in groepjes. Maak aantekeningen in de tekst zelf of schrijf ze op het werkblad dat je van je meester of juf krijgt.
4. Bespreek samen steeds elk stukje dat je actief hebt gelezen. Probeer het stukje ook samen te vatten. Wat waren belangrijke zinnen in dit stukje?
5. Lees daarna de sleutelvraag of sleutelvragen bij dat stukje en beantwoord die samen. Als je het werkblad gebruikt, schrijf dan de antwoorden op de sleutelvragen op je werkblad.

Sleutelvragen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

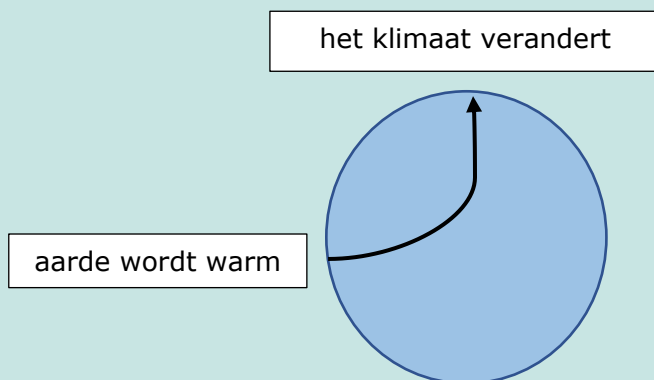
Tijdens het lezen	
Inleiding	1. Waar merk je aan dat het klimaat verandert?
Klimaat wordt anders	2. Noem twee veranderingen aan het klimaat die volgens onderzoekers zullen gaan gebeuren.
Warmer	3. Waarom is een beetje broeikasgas in de lucht goed voor de aarde? 4. Hoe komt het dat er te veel broeikasgassen in de lucht zijn?
Gevolgen	5. Noem twee gevolgen van de klimaatveranderingen waar de mens last van zal hebben. 6. Waarom heeft bijvoorbeeld de koolmees last van de klimaatveranderingen?
Wat kan Nederland doen?	7. Wat staat er in de Klimaatwet? 8. Waarom heeft de schrijver het stukje over Warmetriendag in een apart vakje bij de tekst gezet, denk je?
Na het lezen	
9. Vind je dat jij al genoeg doet om ervoor te zorgen dat het klimaat niet zo snel verandert? Waarom vind je dat?	

OPDRACHT 2 Sleutelschema: een relatiecirkel maken

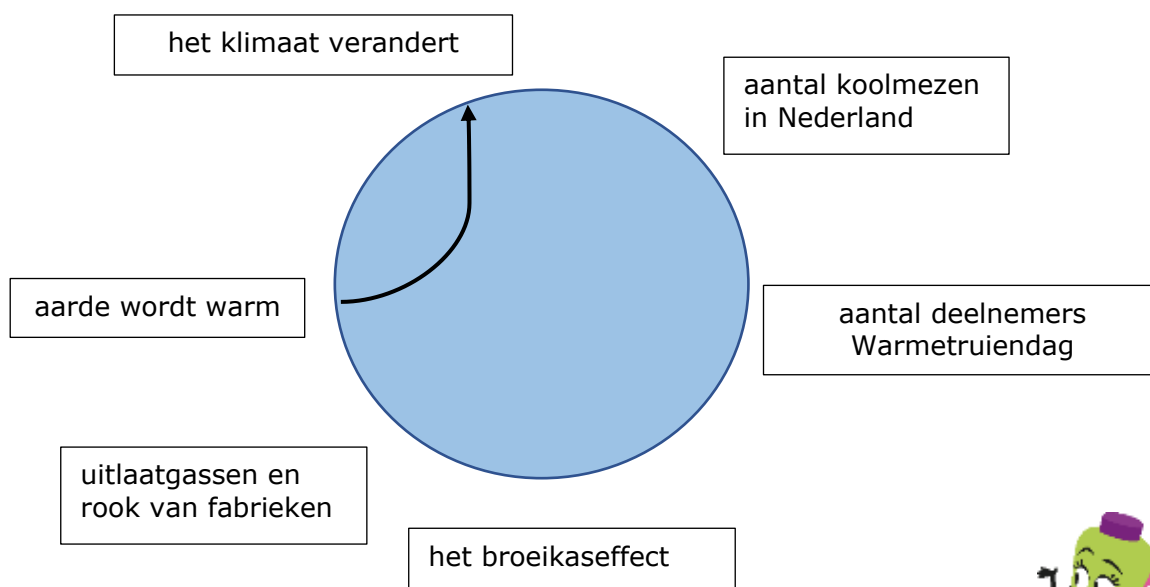
1. Lees de uitleg.

Bij deze tekst kun je een **relatiecirkel** maken. **Relatie** is een ander woord voor **verband**. In de cirkel kun je laten zien wat het verband is tussen twee dingen. Het één heeft invloed op het ander. Het kan meer worden of minder. Bijvoorbeeld: als de aarde warmer wordt, verandert het klimaat meer. Het warmer worden van de aarde is dus van invloed op de veranderingen van het klimaat. Je kunt dan een pijl tekenen van *aarde wordt warm*. De punt van de pijl wijst naar *het klimaat verandert*.

2. Kijk naar de cirkel hieronder. Wat heeft invloed op elkaar? Wat wordt meer of minder? Bespreek het met elkaar.
3. Teken nu zelf vier pijlen in de cirkel.
4. Leg aan elkaar uit waarom je de pijlen zo getekend hebt.

OPDRACHT 3 De belangrijkste zinnen kiezen

Hieronder staan per stukje tekst steeds een paar zinnen: een paar zinnen met belangrijke informatie en een paar zinnen met minder belangrijke informatie.

Lees de zinnen en overleg samen. Welke zinnen passen goed in een samenvatting? Kies per stukje tekst steeds de belangrijkste zinnen (A of B). Let ook op de kopjes!

In een samenvatting staan meestal geen details of voorbeelden van iets.

1. Stukje tekst met het kopje **klimaat wordt anders**.
 - A. Het klimaat verandert altijd. Er zijn warmere tijden en koudere tijden. Maar de laatste jaren gaan de veranderingen sneller.
 - B. Hoeveel het water in de zee precies zal stijgen weten ze ook niet. Wel weten de onderzoekers dát het warmer wordt, harder gaat regenen en dat het zeewater stijgt.
2. Stukje tekst onder kopje **Warmer**.
 - A. De zon verwarmt het aardoppervlak. De aarde straalt een deel van de warmte van de zon ook weer terug.
 - B. Het wordt warmer op aarde. Dat komt doordat het broeikaseffect sterker wordt.
3. Stukje tekst onder kopje **Gevolgen**.
 - A. Door smeltende gletsjers en smeltend ijs stijgt het water in de zee. En door meer regen stijgt het ook in de rivieren. Daardoor overstromen grote stukken land.
 - B. Het wordt steeds warmer op aarde. En dat heeft veel gevolgen voor de mens en voor de natuur.
4. Stukje tekst onder kopje **Wat kan Nederland doen?**
 - A. Landen maken samen afspraken om ervoor te zorgen dat er minder broeikasgassen in de lucht komen. En je kunt zelf thuis ook dingen doen die goed zijn voor het klimaat.
 - B. En je kunt zelf thuis ook dingen doen die goed zijn voor het klimaat. Je kunt bijvoorbeeld korter douchen, het licht uitdoen als je niet in je kamer bent en minder vlees eten.

Lees de zinnen die je hebt gekozen een voor een na elkaar. Heb je zo een goede samenvatting van de tekst?

OPDRACHT 4 Een radiobericht maken

1. In een samenvatting vertel je in een paar zinnen wat het **belangrijkste** is van een langere tekst.

Een bericht op de radio is eigenlijk ook een soort samenvatting.

De verslaggever vertelt namelijk in het kort wat het belangrijkste is van een gebeurtenis. Of van wat er te zien is. Je gaat nu een bericht maken voor op de radio. Het moet gaan over de veranderingen in het klimaat.

- Gebruik de belangrijkste zinnen die je hebt gekozen bij opdracht 3.
- Schrijf een radiobericht. Gebruik hiervoor het schrijfkader. Of gebruik een los blaadje.

Goedemorgen luisteraars,

We praten met mensen van het KNMI. Zij onderzoeken _____

Zij denken dat _____

Dat komt doordat het broeikaseffect steeds _____

En dat komt door _____

Dat heeft veel gevolgen voor _____ en de _____

Zo zal bijvoorbeeld _____

En ook _____

En in de natuur zie je dat aan _____

Maar gelukkig is er iets aan te doen!

Landen _____ om ervoor te zorgen

dat _____

En er zijn ook dingen die jij zelf kunt doen. Zoals _____

2. Oefen samen jullie radiobericht. Is het duidelijk verstaanbaar? Pas je leestempo aan, als dat nodig is.
3. Presenteer jullie bericht (samenvatting) aan de klas.

OPDRACHT 5 Wat kan jullie school doen om de aarde te helpen? (extra opdracht)

In de tekst heb je gelezen hoe het komt dat het op de aarde steeds warmer wordt. En je hebt gelezen wat de gevolgen daarvan zijn. Ook heb je gelezen wat mensen kunnen doen om te zorgen dat de aarde minder snel opwarmt.

1. Bedenk in jullie groepje wat jullie op school kunnen doen om ervoor te zorgen dat de aarde minder snel opwarmt.
2. Bespreek dan met je groepje of met de hele klas wat jullie het beste idee vinden.
3. Hebben jullie een idee gekozen? Bedenk dan samen wat jullie nodig hebben om ervoor te zorgen dat dat gaat lukken.
 - Hoe laten jullie iedereen weten wat jullie plan is?
 - En waarom moet iedereen aan jullie plan meedoen?
 - Maken jullie bijvoorbeeld een poster?
 - Of maken jullie een folder?
4. Kijk ook wie jullie kan helpen. Hebben jullie bijvoorbeeld de hulp van de juf of meester nodig? Of misschien van de directeur van de school of van de ouders? Vraag hiervoor wel toestemming aan je juf of meester.

